

PROPOSTA DE LECTOESCRITURA

TÍTOL: Jo t'escolto

TIPUS DE PROPOSTA

La proposta que ens plantejem per tal d'incentivar l'aprenentatge de la lectoescriptura i fomentar l'alfabetització és un projecte intercicle on els seus protagonistes són els alumnes de P5 i els de 4t de primària. Aquest té una durada d'un curs escolar, per tant, és una única activitat que es durà a terme de forma constant cada setmana.

El projecte parteix de l'elaboració de cartes i/o missatges viatgers. Cada alumne redacta el seu escrit i l'envia al seu destinatari (col·locant-lo a dins de la bústia corresponent).

IDEES BÀSIQUES

Ens trobem immersos en una societat exposada plenament en la comunicació escrita; l'entorn dels infants es troba caracteritzat per la interrelació del codi escrit i el codi oral i, per tant, és important que ja a la primera infància els apropem la lectoescriptura.

Per fer-ho, però, no cal partir de materials artificials i repetitius (com les fitxes de traç); nosaltres volem treballar a partir del que els hi és quotidià i proper, a partir de produccions lliures i del seu interès, ja que d'aquesta manera, descobriran per ells mateixos un altre codi per a expressar-se i, alhora, es mostraran motivats per a fer-ho (el treball serà significatiu, tindrà un sentit per a ells). A partir d'aquí sorgeix un dels nostres projectes per a treballar la lectoescriptura, *"Jo t'escolto"*; aquesta és una proposta que parteix de l'intercanvi de cartes i missatges entre els alumnes de P5 i 4rt del mateix centre. En aquest sentit, es caracteritza per seguir la línia pedagògica de Celèstine Freinet, el qual va descriure la correspondència com una tècnica idònia per a fomentar aquest treball per la lectura i l'escriptura. Un altre aspecte a emfatitzar és la necessitat de crear un ambient vivificat (animat, motivador...), perquè l'infant tingui l'oportunitat d'expressar el que té ganes de comunicar, el que per a ell és important i té rellevància.

Seguint amb aquesta línia, també volem ressaltar la necessitat de tenir en compte i respectar els ritmes madurats de cada infant; així doncs, la nostra metodologia es basa en un aprenentatge natural, a partir del qual podrem descobrir a quina etapa de l'aprenentatge de la lectoescriptura es troben els infants. Tal i com esmentaven Ferreiro i Teberosky, *"la lectoescriptura no és quelcom que es pugui ensenyar directament sinó que és un procés en el que l'infant va aprenent a mesura que està preparat. Ell ha de fer el seu curs, aprèn sol, el mestre només li ha de fer de guia, de model i oferir-li bons estímuls per tal de facilitar nous descobriments"*. Per tant, la mestra tindrà la responsabilitat d'observar les característiques de l'escriptura dels seus infants i orientar-los en la seva descoberta de la llengua.

Tot i això, la nostra metodologia no pretén centrar-se de manera aïllada i exclusivament en l'aprenentatge de la lectoescriptura, sinó que volem anar més enllà i endinsar-nos en la concepció d'alfabetització del pedagog Paolo Freire; *"no només hem d'aprendre a llegir i a escriure, sinó que hem d'aprendre a pensar, a desenvolupar un esperit crític per prendre consciència i entendre el que està"*

passant. D'aquesta manera, hom ha de treballar de valent per fer real un món millor i més just”.

FINALITATS/OBJECTIUS

Objectius comuns:

DE LA MESTRA

- · Fomentar la participació i l'escolta activa tot manifestant iniciativa i curiositat pel codi escrit i el codi oral.
- · Desenvolupar estratègies per a comunicar, expressar i comprendre.
- · Fomentar l'autonomia i la creativitat.
- · Proporcionar espais i moments vivificats per a expressar-se i incentivar el plaer per la lectura i l'escriptura.
- Establir un vincle comunicatiu entre alumnes i docents a nivell de cicles.
- · Fomentar l'intercanvi i les relacions afectives; establir un vincle de confiança entre iguals, experts i entre ambdós.

Objectius específics de P5:

DE L'INFANT

- · Iniciar-se al codi escrit i a la lectoescriptura (fer produccions de manera lliure, partint dels propis interessos i motivacions).
- · Iniciar-se en la descripció de fets (començar en l'estructuració de successos).

Objectius específics de 4rt:

DE LA MESTRA

- · Potenciar la capacitat de síntesi en el moment de fer el redactat.
- · Afavorir la comprensió lectora (a través de la lectura de les cartes missatgeres dels infants de P5) .

DE L'INFANT

- · Perfeccionar el codi oral i l'escrit (consolidar les normes ortogràfiques, l'entonació...).

DESCRIPCIÓ DE LA DINÀMICA

L'ORGANITZACIÓ:

El projecte proposat implica la participació d'alumnes de dos cicles diferents entre els quals no s'acostuma a establir cap comunicació. Per tant, per tal de dur-lo a terme serà necessària una

coordinació estreta entre els cicles d'Infantil i Primària; concretament entre la tutora de l'aula de P5 i el de 4t de Primària.

Ambdós mestres seran els responsables d'escollir les parelles que es formaran entre els infants de les seves classes tenint en compte les característiques dels seus alumnes. D'aquesta manera, es propiciarà una comunicació fluida i d'interès per a tots els infants. Així doncs, aquestes parelles es mantindran fixes durant tot el curs a no ser que sorgeixi algun problema que ho impedeixi. Si fos així es farien els canvis convenients sempre actuant en benefici dels infants.

Aquest projecte té una extensió de tot el curs escolar. Cada divendres a la tarda i dilluns al matí hi haurà un espai assignat a dur a terme la proposta, potenciant així un intercanvi i una comunicació contínua entre els dos cursos.

El divendres serà el dia en el qual es durà a terme la primera part de la nostra proposta. Els dos cursos per separat, i cada nen/a individualment, redacta en forma de carta qualsevol succés o fet que tinguin ganes de comunicar: pot ser alguna cosa que els ha passat durant la setmana, alguna activitat que els ha agradat, una curiositat que han après... sempre serà un tema del seu interès i no un tema pactat amb el mestre.

Es deixarà un espai de temps adequat perquè tots els nens puguin escriure lliurement la seva carta, sempre tenint en compte qui és el receptor i adaptant la carta a aquest: els nens d'ambdós cursos tindran la motivació d'escriure la carta de manera que el que l'ha de llegir entengui allò que vol expressar. Després d'aquest procés d'escriptura, cada nen anirà a posar-la dins la bústia de la seva parella, a la "Bústia Amiga" (cada infant té la seva).

La segona part de la proposta es durà a terme els dilluns al matí; els infants obriran la seva bústia i recolliran la correspondència. A l'aula cada alumna farà un treball de lectura i comprensió (més o menys adaptat i adequat a l'edat; evidentment el treball de lectura a l'inici de curs amb els infants de P5 serà diferent al que realitzaran els de primària). Cada mestra orientarà els seus alumnes i oferirà diverses estratègies* i propostes per fer aquest treball. Finalment es convidarà als infants a exposar el contingut dels missatges rebuts. Aquest és un moment molt ric verbalment; es fomenta l'intercanvi, la comprensió...

* La mestra deixarà un temps per a què cada infant interpreti i identifiqui el que coneix i sap de l'escrit que ha rebut. aquest serà un moment de reflexió, de descoberta, de reconeixement i de molts dubtes (sobretot al inici de curs pels infants de P5). Llavors es demanaran voluntaris per fer una lectura conjunta d'algunes de les cartes. Entre tots aprenem.

Depèn de la tipologia de missatges el vincle entre els dos alumnes i el sentit de les cartes viatgeres adquirirà un doble sentit; per exemple, si un alumne aprofita aquests moments per explicar algun problema, es pot crear un intercanvi d'opinions i un recolzament. Ja no només treballem la lectura i l'escriptura, sinó també la socialització (no ens centrem únicament en l'estètica de l'escrit, sinó en el valuós contingut)...

TIPUS D'ACTIVITAT

COM SORGEIX LA PROPOSTA

A partir d'un debat que va sorgir a l'aula de 4t de Primària es va proposar el projecte de lectoescriptura "Jo t'escolto". Aquests alumnes tenien curiositat sobre el procés que es segueix per aprendre a llegir i escriure i, per aquest motiu, van dirigir-se a les tutores d'Infantil per descobrir-ho.

La creació d'aquest incògnita ens va fer reaccionar, i les professionals d'infantil ens vam reunir per cercar idees i propostes vàlides per a apropar als més grans al descobriment de com aprenem. Després d'una pluja d'idees intensa, vam decidir portar a terme aquest projecte de correspondència. D'aquesta manera acostaríem els infants d'ambdues edats, afavorint el procés d'aprenentatge de la lectoescriptura pels alumnes de P5 i la millora de l'escriptura i la comprensió lectora en el cas dels alumnes de 4t.

Hem començat a fer realitat aquesta proposta gràcies a la coordinació amb els mestres de 4t, que també s'han mostrat molt receptius després de veure el grau d'implicació que tenien els seus alumnes amb el projecte.

PARTICIPACIÓ DE L'INFANT

L'activitat que proposem implica una participació activa per part de tots els infants ja que els objectius a aconseguir necessiten d'una motivació de tots els alumnes. Aquests objectius, tot i estar dividits per cursos, s'han convertit en uns objectius comuns, ja que els més grans també mostren interès en què els més petits aprenguin per tal que ells puguin veure en primera persona quin és el procés que es segueix en l'adquisició de la lectoescriptura. És per aquest motiu, que cal una implicació per part de tots els alumnes per tal que tothom rebi la seva carta setmanalment.

Partim de la base que es crearà una motivació per part dels infants de tots dos cursos a l'hora de redactar i llegir la carta; és per aquest motiu, que afavorirem una participació activa de tots els infants. Aquest exercici vol formar un vincle comunicatiu de confiança i respecte entre els nens de diferents edats, i alhora potenciar valors i aptituds.

Els alumnes de P5 presentaran aquesta motivació per aprendre a llegir i a escriure a través de la comunicació amb la parella que li ha tocat, sabent el que li expliquen i responent-li amb el que pensa. D'aquesta manera serà conscient de la utilitat de la lectoescriptura i això també serà un factor que afavorirà el seu interès en l'aprenentatge.

Per part dels alumnes de 4t, és un exercici de responsabilitat i d'empatia que els obliga a escriure de manera que l'alumne més petit ho pugui entendre, potenciant la seva capacitat de síntesi i d'ús de vocabulari adient al receptor.

PARTICIPACIÓ DELS MESTRES

Els mestres implicats han d'actuar com a guies. La seva feina orientar als alumnes en el moment d'escollir una tema a partir del qual escriure, ajudar-los a comunicar les seves idees... però en cap moment hi haurà una obligatorietat (cerquem l'expressió espontània i lliure). A més, la implicació de l'educador

variarà segons el curs en què es trobi.

La mestra de P5 ha de ser conscient del moment d'adquisició de la lectoescriptura en què es troba cada un dels seus alumnes per tal d'actuar segons les seves necessitats. Després de deixar el temps necessari als infants perquè escriguin la seva carta, la mestra establirà un diàleg amb cada un dels alumnes per tal que li expliqui què ha escrit a la seva carta i així, si s'escau, poder transcriure-ho per l'alumne de 4t que ho rebrà. Gràcies a aquest moment amb cada alumne farà un seguiment de la seva evolució.

És interessant que els infants descobreixin la diversitat de lletres i escriptures que existeixen; si la mestra li transcriu el missatge, ell podrà observar el traç, se n'adonarà que és diferent al seu i llavors podrà fer relacions no només amb la lletra de la docent sinó amb les lletres que troba al seu voltant (el nostre entorn està replet de tipologies de lletra diferents, cada una més o menys singular). A més, s'estableix un moment d'intercanvi molt ric i agradable per tots dos (hi ha més intimitat i proximitat per parlar, per conèixer).

En el moment de llegir les cartes deixarà un espai de temps perquè llegeixin el hi que diu, donant-los la possibilitat que es resolguin els dubtes entre ells. Després d'aquest moment, la mestra farà una tria selectiva dels infants per tal que llegeixin i expliquin a la resta de la classe el que els han escrit les seves respectives parelles (aquesta dinàmica pot canviar en funció de criteri de la mestra ja que si ho creu convenient pot demanar voluntaris). A partir d'aquesta lectura la mestra serà la responsable de fer preguntes a la classe per tal que sorgeixi un petit diàleg afavorint també aquesta vessant del llenguatge que correspon a la parla i a l'ordenació de les idees per exposar-les oralment (treballem l'àrea de comunicació i llenguatge).

El mestre de 4t serà el responsable d'orientar els seus alumnes en l'expressió i exposició sintètica de les seves idees. A l'hora de llegir les cartes que han rebut, deixarà un espai als seus alumnes perquè facin l'exercici de comprensió lectora. Proposarà una exposició de les cartes que els seus alumnes creguin interessants, d'aquesta manera el mestre potenciarà la capacitat d'anàlisi crític i podrà crear un diàleg entre ells en el qual cada alumne podrà expressar les seves idees; a més, podran contrastar les característiques de les cartes per tal d'entendre entre tots quin és el procés que segueixen els més petits en l'adquisició de la lectoescriptura. El mestre serà qui ressaltarà les idees més interessants per tal de guiar la conversa cap a una conclusió comuna.

Tot i això, no només en centraran en l'anàlisi de l'evolució de la lectura, sinó en el contingut de les cartes; a partir d'aquí podran cercar temes en comú o aspectes que agradin als dos i crear una comunicació més rica i significativa per tots.